

CRÒNICA D'ACTIVITATS

DELEGACIÓ DE SABADELL

24 abril 1.988.- Visita complementària a la conferència del Sr. Albert Roig, sobre "POBLATS ALT-MEDIEVALS".

POBLAT DE SANTA CREU DE RODES (Vilajuïga - Alt Empordà)

Les ruïnes del poblat i la seva antiga església parroquial de Santa Creu o Santa Elena, es troben a un Km. del monestir de Sant Pere de Rodes, en un dels contraforts de la muntanya de Verdera.

El poble de Santa Creu ja tenia en el segle X un nucli de poblament important. Comunitat agrícola formada per servents del monestir, a l'ombra del qual el poblat va créixer i prosperar. Entre els segles XIV i XV el poble pren un gran relleu en la comarca, i els seus mercats seran dels més concorreguts del rodal.

La pesta de l'any 1345, junt amb els inicis de la decadència del monestir, seran la causa principal del progressiu abandonament del poblat. Ja al 1572 hi quedaven molts pocs veïns.

En l'actualitat, el conjunt és un munt de runes cobertes per la vegetació i els enderrocs. Entre els anys 1960 i 1974 s'ha varen fer alguns treballs d'excavació i restauració. Resta, tanmateix, gran part del poblat per a estudiar. S'intueix, però, que hi ha uns trenta recintes envoltats per un mur, amb un estret carrer empedrat i una torre-portal a cada extrem. Hi ha també restes d'edificacions fora els murs.

L'edifici de l'església, que es conserva en relatiu bon estat, és un interessant exemplar pre-romànic, amb absis rectangular i un arc triomfal en forma de ferradura. Les dues naus laterals s'hi afegiren posteriorment. Està abandonada i fins fa poc servia de corral de bestiar.

CAULERS (Caldes de Malavella - La Selva) *

Conjunt excavat pel Dr. M. Riu en els anys 1971 i 1972.

El poblat, assentat sobre unes restes tardo-romanes, tingué activitat almenys, entre els segles X al XIV. Tot i això, els recintes visibles corresponen a la darrera època (XII-XIV). En un extrem del conjunt hi ha les restes de l'església parroquial, dedicada a Sant Esteve i datada a començament del segle IX. A l'altre extrem, s'hi veuen les minses restes d'una torre (s. XII) de planta rectangular, construïda sobre una altra (s. X) de planta quadrada. El conjunt de les petites cases (unes nou) s'estén entre l'església i la torre, i amb les parets del darrera formen tot un recinte emmurallat, amb una única entrada situada a llevant. En el rodal de l'església hi havia un petit cementiri, datat, entre els segles IX-X per al sector de migdia, i del XII al XIV per al de tramuntana.

Les parets sense teulada de l'església ens mostren un absis rectangular amb una finestra, i un arc triomfal escanyat, tot ell en el més pur estil pre-romànic.

BIBLIOGRAFIA

BADIA I HOMS, J. (1981).- *L'arquitectura medieval a l'Empordà. II-B Alt Empordà*. Diputació Provincial de Girona, 1981, pàg. 35 a 127.

RIU, M (1975). *Excavaciones en el poblado medieval de Caulers, Mun. Caldes de Malavella, prov. Gerona*. Excavaciones arqueológicas en España. 88 Ministerio de Educación y Ciencia. Madrid. 1975.

BARRAL, X. (1981).- *L'art pre-romànic a Catalunya, Segles IX-X*.- Edicions 62. Barcelona 1981. Pàg. 208 i 226.

RIU, M. (1985).- *Notes sobre l'aportació de l'arqueologia a l'urbanisme medieval català*, a *Fonaments*, num. 5, Curial, Barcelona 1985, pàg. 143 a 154.

* Aquesta visita no va poder ésser realitzada a causa del mal temps.